

Na početku svakoga od četiri glavna odsjeka daje pisac karakterističnu sliku dotičnog razdoblja, a iza toga je tabelarno-biografski pregled, i za tim pojedinačno prikazivanje. Na kraju svakog perioda stavljen je »dodatak« o izvannjemačkoj filozofiji. U drugom su periodu istaknuta dva znamenita filozofa (kat. svećenika) Deutinger i Bolzano, a već se napominju i prvi počeci novoskolastike (Kleutgen, Al. Schmid, Stöckl...) I u trećem se periodu skreće osobita pažnja katoličkim filozofima (Hertling, Willmann, Cathrein, Schell, Mausbach, Baeumker, Gutberlet). U savremenoj filozofiji ističe se (proti pozitivističkom i novokantovskom antimetafizicizmu) metafizička tendencija na temelju noetičkog objektivizma i realizma (Külpe, Husserl, Geysler).

Još uvijek nije prestala potreba takove povijesti filozofije, koja bi mogla služiti kao knjiga školskog teksta ili kao priručnik i koji bi iscrpivo prikazala razvitak skolastičke filozofije, te bi sa ovoga gledišta kritički osvjetlila sve ostale puteve filoz. umovanja. Izvrstan je Stöcklov »Grundriss der Geschichte der Philosophie« (u 3. izd. od Weingärtnera 1919., Mainz); potpuno su na visini i »Institutiones historiae philosophiae« (2 sveska 1923.) od Fr. Klimke-a (koji je na žalost našu i gubitak filozofije umro u siječnju o. g.). Nakon ovakova dva djela trebala bi — to moram istaknuti — i Ettlengerova povijest filozofije (i to nota bene najnovije i sadašnje) da je većma dotjerana. U njoj manjka opširniji prikaz izvannjemačke filozofije; manjka bibliografija kod svakog filozofa, koja bi osobito početnog čitaoca

uvodila u specijalni studij pojedinog filozofa; manjka navlastito puniji prikaz skolastike i uopće današnje filozofije. Izgleda mi pod kraj prebrzo i površno radeno, što je ovom djelu vrlo naškodilo, i to s dvostrukog razloga: kolekcija »Philos. Handbibliothek« jest prvorazredna, a filozofija sadašnjice jest za nas najvažnija. Napokon, treće, Max Ettlenger jest jedan od ponajboljih filozofa. Z.

Dr. Karl Kastner: Praktischer Brevier-Kommentar. Erster Band. Breslau 1923. Verlag Franz Goerlich, VIII + 336. — To je doista praktični komentar za rimski brevir. U ovom prvom svesku tumači pisac Ordinarium divini Officii, Psalterium Breviarii Romani i Proprium de tempore i to redom psalme, antifone, stihove, čitanja, himne. Kod psalama, himana i čitanja daje najprije kratki sadržaj, a onda jasno i kratko tumači teža mjesta. Za antifone i stihove navodi točno, otkale su uzeti. Dobre su, ako i vrlo kratke, heortološke i liturgijske bilješke. U drugom bi svesku trebao izaći Proprium i Commune Sanctorum. — Dobro će doći svakomu, tko hoće svoj časoslov moliti s razumijevanjem. Dr. D. K.

Dr. Ludwig Eisenhofer: Katholische Liturgik. Freiburg, Herder 1924. XII + 321. — U ovoj malojoj i ukusnoj knjižici pružio je izdavač drugog izdanja Thalhoferove liturgike kratak, ali znanstveno solidan prikaz katoličke liturgike. Osobito je pazio na postanak pojedinih liturgijskih čina i oblika. Simboliku, gdje je osnovana, prihvaća s pietetom, ali se oprezno čuva umjetno sazdana simboličkih i estetskih konstrukcija. Liturgija mu nije samo